

SOPOTJA

INTERNO GLASILO DRUŠTVA UPOKOJENCEV NOVO MESTO

Številka 63 • Leto 17 • Marec 2024

13

Ogled Državnega zbora

15

Medgeneracijska ustvarjalna delavnica na OŠ Drska

15

Rokodelske delavnice - Hotel Delfin

Spoštovane članice, spoštovani člani!

V marcu 2023 sem na občnem zboru od gospe Šonc prevzel vodenje Društva upokojencev Novo mesto. Predsedovanje sem sprejel z veseljem in veliko odgovornostjo do članov društva kakor tudi do skupnosti. Danes lahko ugotavljam, da je za nami uspešno leto polno aktivnosti na vseh področjih delovanja društva. Izpeljali smo vse predvidene programe in aktivnosti tako na socialnem, kulturnem in športnem področju. Poleg teh aktivnosti smo izvedli tudi nekaj sprememb na društvenih prostorih. V Medgeneracijskem dnevnem centru in Hiši sožitja smo s pomočjo donacije knjig gospe Cujnik ustvarili obsežno knjižnico, ki je ves čas na voljo članstvu. Uredili smo tudi prijeten bralni kotiček po predlogu naših strokovnih sodelavk.

Naj na kratko povzamem izvedene aktivnosti vseh področij našega delovanja, podrobnejša predstavitev le teh bo na občnem zboru, ki bo 28. 3. 2024.

Sekcija domače obrti je v marcu mesecu zaključila s tedenskimi delavnicami in pripravila razstavo za občni zbor 2023. Nadalje so svoje izdelke predstavili na Dnevih medgeneracijskega sožitja, ki jih organizira ZDUS, sodelovali so na Prazniku Situl in Festivalu izdelkov domače obrti in še na drugih prireditvah.

Člani likovne sekcije Jutro, so sodelovali na več Extemporih in kolonijah ter pripravili razstave v hotelu Delfin, na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, v Muzeju Lojzeta Slaka v Mirni peči kakor tudi nekaj razstav v Novem mestu. Gledališka skupina, ki je štela 46 članov, se je v tem letu povečala za 9 novih članov. Ogledali so si sedem predstav letnega abonmaja MGL.

Mešani pevski zbor, ki ga vodi zborovodja Matej Burger, se je udeležil

Srečanja pevskih zborov Dolenjske in Bele Krajine ter Tabora v Šentvidu pri Stični. Zbor je imel nekaj nastopov v Novem mestu in okolici in Martinov program v hotelu Delfin v mesecu novembru.

Bralni krožek poteka vsako tretjo sredo v mesecu pod vodstvom Slavke Kristan v prostorih knjižnice Društva upokojencev. Udeleženci berejo in izmenjujejo mnenja o prebranih knjigah.

Literarna sekcija je bila zelo dejavna: sodelovali so na šestih literarnih razpisih. Člani sekcije so opravili več kot petdeset raznih nastopov.

Naši športniki so se udeleževali tako pokrajinskih iger, ki jih organizira PZDU kakor tudi delavskih športnih iger. Za vse njihove uspehe se jim zahvaljujemo in jim iskreno čestitamo, saj so njihovi dosežki izjemni.

Posebej smo veseli, da sekciji pohodništva in izletništva zopet delujeta, kar gre zahvala našima članoma Kopač Marjanci, ki organizira zelo zanimive ekskurzije, in Rafku Križmanu za

Stane Žagar

organizacijo pohodov.

Ne nazadnje naj omenim še prizadevnost socialne komisije za reševanje socialnih stisk in bivanjskih težav naših članov in dveh svetovalnic, ki svetujeta članom v pravnih in pokojninskih zadevah.

Poverjenišvo Birčna vas od lanskega leta vodi nov poverjenik Jenič Branko, ki uspešno povezuje aktivnosti članov. Člani Poverjenišva Podgrad so se odločili, da z novim letom 2024 ustanovijo svoje društvo, kar so v februarju na občnem zboru tudi formalno izpeljali. Na njihovi samostojni poti jim želimo vse dobro in jim ostajamo vedno na voljo za pomoč in sodelovanje.

Želim vam prijetne pomladne dni, poskrbite za svoje zdravje in dobro počutje.

Stane Žagar

Sopotja so interno glasilo Društva upokojencev Novo mesto. Glasilo izhaja občasno. Uredniški odbor: Stane Žagar (odgovorni urednik), Ana Bilbija, Anica Vidmar, Slavka Kristan, Jerneja Cvelbar. Jezikovno pregledal: Marjan Stokanovič. Naklada glasila je 2500 izvodov, ki ga brezplačno prejmejo vsi člani društva. Oblikovanje in tisk: Tiskarna Vesel Novo mesto. Naslovnica: Milka Kastelic, Spomladansko polje, 40x 50 akril na platno. Društvo upokojencev Novo mesto, Čitalniška ulica 1, 8000 Novo mesto, telefon: 07/30 21 240, GSM: 041/717 031, e-pošta: upokojenci@t-2.net, www.upokojenci-nm.si, poslovni račun: SI56 6100 0000 0830 667, davčna številka: 25247581, matična številka: 5148430000. Uradne ure v pisarni društva so v ponedeljek, sredo in petek od 8. do 12. ure.

Dober dan, dragi bralci Sopotij!

Kako hitro gre čas, spet smo za leto starejši. Se vam zdi čudno, da je neka starejša mama celo napisala pismo Božičku s prošnjo: »Vrni mi minula leta!«

Seveda se je mladina ob tem nasmejala. Mi starejši, pa se le zamislimo in ob tem naredimo lastno **inventuro**. Seveda naša ni takšna, kot jo zahtevajo knjigovodski protokoli in davčni urad. **V naših letih je inventura nekaj povsem drugega.**

Marsikdo se je ob pesmici »Silvestrski poljub« spomnil kakšnega svojega, mogoče ne ravno poljuba, vendar prijetnega ali srčnega pozdrava. Mogoče lepega pogleda ali si je le zaželel pogleda, po videnju nekoga, ki ga že dolgo ni opazil v družbi. Včasih se nam rahla meglica spomina pomeša z meglico popoldanskega dremeža. Odnese nas nazaj, na obrežje Krke ali kakšnega potočka, ki tiho pretaka vode. Pred nami zaplešejo obrisi nekoč znanih obrazov, šelestenje oblek. Iz meglene tančice nas ponesejo nekam daleč, mogoče v čas mladosti. Mnogi ste bili v času delovne dobe zaprti v prostorih tovarn, kjer ste delali in skrbeli za neusmiljene stroje. Morda v

pisarnah, kjer so ropotali pisalni stroji vseh mogočih oblik in znamk proizvajalcev, taki predpotopni, kot bi dejali naši vnuki. Oni poznajo vso sodobno, tiho in včasih tudi pod njihovim vplivom, za nas prehrupno tehnološko, zelo moderno opremo.

Naša inventura ne prešteva strojev, aparatov, niti oblek. Želimo si obuditi le lepe spomine na tisto, kar je minilo. Včasih smo imeli radi to in ono, za kar ne vemo, v kaj se je kasneje razvilo. Betka iz paralelke je bila čudovita, saj so jo občudovali vsi fantje na šoli, pa vendar je danes nekaj povsem drugega. Nezasodoljna je s svojim videzom. »Leta so jo povozila!«, poreko nekateri. Sama pa se hudomušno povprašam, *od kdaj pa imajo leta kolesa?* Leta nas le spremenijo v starejše, zrelejše, včasih tudi modrejše. To zadnje, pa na žalost, vedno ne drži.

Smo v letih, ko je prav, da pomislimo na čas od upokojitve dalje in se

Anica Vidmar

ne obremenjujemo več z delovnimi obveznostmi in odgovornostmi. Zdaj si dovolimo ustvarjati tisto, kar smo v delovnem obdobju postavili v kot, ker ni bilo časa.

Dovolimo si ustvarjati nove spomine, z novo tehnologijo. Zapišimo svoje misli, ki se porajajo ob naših konjičkih in jih obeležimo v našem časopisu za zanamce. Dovolimo si SVOBODNO IZRAŽANJE.

Anica Vidmar

Zagotovljena vdovska pokojnina

Po noveli Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2N) se bo nekaterim vdovam in vdovcem, ki so, oziroma bodo upravičeni do lastne kot tudi vdovske pokojnine, priznala in odmerila **zagotovljena vdovska pokojnina**.

Zagotovljena vdovska pokojnina se odmeri vdovi ali vdovcu, ki uveljavlja ali je uveljavil pravico do pokojnine in izpolnjuje tako pogoje za pridobitev pravice do vdovske kot tudi pravice do starostne, predčasne ali invalidske pokojnine. Vdovam oz. vdovcem, ki izpolnjujejo pogoje, se zagotavlja pokojnina v višini seštevka njihove starostne, predčasne ali invalidske pokojnine ter osnove za odmero vdovske pokojnine, a največ do višine zagotovljene pokojnine. Višina zagotovljene pokojnine od 1. januarja 2024 dalje, ob upoštevanju delne redne uskladi-

tve v januarju 2024 v višini 8,2 odstotka, bo znašala 744,15 EUR na mesec. Ob upoštevanju februarске uskladitve pa se bo zagotovljena pokojnina s 1. januarjem 2024 še povečala, kar pa bo znano v drugi polovici februarja 2024.

Vdove oziroma vdovci, ki že prejema-jo vdovsko pokojnino ali poleg lastne pokojnine tudi del vdovske pokojnine in bodo upravičeni do zagotovljene vdovske pokojnine, morajo za izplačilo zagotovljene vdovske pokojnine na zavod vložiti vlogo. Vlogo lahko vložijo do konca prihodnjega leta, to je

do 31. decembra 2024, pri čemer bo zagotovljena vdovska pokojnina vdovi ali vdovcu, če bodo pogoji izpolnjeni, pripadala **od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve**.

Zavod je za namen uveljavljanja pravice do izplačila zagotovljene vdovske pokojnine pripravil vlogo »Zahteva za izplačilo zagotovljene vdovske pokojnine po ZPIZ2N«, ki je dostopna na spletni strani zavoda, lahko pa vložijo vlogo na papirnem obrazcu, ki je prav tako na voljo na zavodu.

Nežka Ivanetič

Tereza BALAŽEVIĆ

Tereza Balažević je ena od soustanoviteljic Literarne sekcije Snovanja pri Društvu upokojencev Novo mesto. Povebali smo jo na kratek pogovor, jo povprašali to in ono o njenem dolgoletnem delu, saj je bila vodja literarne sekcije Snovanja kar celih enaindvajset let, za kar se ji vsi člani sekcije zahvaljujemo.

Tereza, kdaj in kako je bila ustanovljena literarna sekcija?

Literarna sekcija je bila ustanovljena leta 2002, natančno 2. 2. 2002. Na pobudo takratnega predsednika g. Šteblaja, sva Rezka Povše in jaz ustanovili Literarno sekcijo na Društvu upokojencev v Novem mestu. V začetku je sekcija štela le štiri člane. Vendar je ideja o tem padla na plodna tla. Za predsednico sekcije so izvolili mene in mi vedno podaljševali vlogo voditelja. Tako sem jo vodila polnih enaindvajset let. Počasi se je članstvo povečevalo, na koncu nas je bilo kar 14 članov, različne starosti. Po smrti g. Šteblaja, je njegovo mesto zasedla nova predsednica, Ana Bilbija. Po končanem mandatu ga. Ane, ki je bila nam v sekciji zelo naklonjena in v veliko pomoč pri našem delu, je njeno vlogo nadaljevala Rožca Šonc. V času od ustanovitve do danes smo kot literarna sekcija Snovanja izdali že 12 Zbornikov. Tudi sama sem v tem obdobju izdala kar štiri samostojne pesniške zbirke, seveda v samozaložbi.

Kaj pa nastopi literarne sekcije, kje vse ste nastopali?

Ko sem seštela vse nastope, ki smo jih imeli v vseh teh letih mojega vodenja sekcije, sem jih naštel kar 1350, posameznih ali skupinsko, kar ni mala številka. Za to obdobje obstajajo zapisniki in kronologije, katere je beležila in vodila Rezka Povše. Nastopali smo po Dolenjski, Beli krajini in tudi drugje po Sloveniji. V enaindvajsetih letih sem organizirala literarne večere v Beli cerkvi, Zdravilišču Šmarješke Toplice, v Občini Šmarješke Toplice, v prostorih Rdeči križ Novo mesto, v knjižnici Mirana Jarca, nastope na kome-moracijah na pokopališčih v Novem mestu, Šmihelu in Srebrničah, ob dnevu mrtvih. V literarne večere sem vključevala tudi mlade pesnike, glasbenike, domače vaške pevce, da so sodelovali in popestrili naš program. Ob kulturnih praznikih smo sodelovali z Osnovno šolo Bršljin, Drska in Šmihel. Literarne večere sem organizirala tudi z literati iz Brežic, Semiča, Metlike in ostalih krajev Slovenije. Oni so gostovali pri nas in mi smo gostovali pri njih. Bila so to lepa druženja in spoznavanje drugih literatov Slovenije. Nastopali smo po domovih za ostarele, za donatorje, sponzorje, za občinske praznike po Dolenjski in Beli krajini. Sodelovali smo s ZKD Novo mesto, in z JSKD območna izpostava Novo mesto, kakor tudi z JSKD Slovenije.

V obdobju tvojega vodenja sekcije ste prejeli veliko raznih priznanj in pohval za sodelovanje na literarnih razpisih in nastopih po vsej Sloveniji.

Kakšna so bila ta priznanja?

Res je, prejeli smo priznanja in pohvale. Dosegli smo veliko nagrad za naša dela na različnih natečajih po Sloveniji.

Prav tako pa smo prejeli priznanja od JSKD Novo mesto, glede na dobo delovanja v literarni sekciji Snovanja. Za deseto, petnajsto in dvajseto obletnico smo prejeli bronasta, srebna in zlata priznanja. Poleg priznanj smo prejeli tudi značke. Zavedala sem se, da smo bili ena od najštevilčnejših literarnih sekcij na celnem področju Dolenjske in Bele Krajine. Na naših predstavitev je sodeloval tudi TV Vaš kanal, Dolenjski list in tudi predstavniki JSKD. O nas so pisali različni časopisi in revije. Prav tako sem člane vedno spodbujala k pisanju in sodelovanju na različnih literarnih razpisih. Teh je bilo vsako leto veliko. Udeleževali smo se jih številčno. Ob tem smo prejeli tudi različne nagrade in pohvale za naša dela. Tako so naši prispevki, dela članov literarne sekcije Snovanja, objavljeni v različnih zbornikih po Sloveniji in tudi različnih časopisih.

Pa vendar je potrebno za pisanje tudi veliko znanja. Kako ste si pomagali na tem področju?

Ne smemo pozabiti naših mentorjev, ki so nas učili in usmerjali. To so bili: Marjanca Kočever, Marjana Šter, Smiljan Trobiš, in seveda naš dolgoletni mentor, ki nas je tudi največ naučil, Milan Markelj. Njemu se moramo

posebej zahvaliti za njegov trud in delo z nami. V obdobju z njim smo res ustvarjali z zanosom, saj smo izdali največ zbornikov ravno v tem obdobju.

V obdobju, ko vas je vodil Milan Markelj, ste ustanovili tudi svojo založbo. Kako to?

Res je. Leta 2015 smo na Društvu upokojencev Novo mesto ustanovili založbo Snovanja. Glede na povečano število članov literarne sekcije, se je povečalo tudi izdajanje knjig. Naš mentor Milan Markelj nam je zato predlagal, da ustanovimo svojo založbo. Izdelal nam je tudi logotip založbe. V njej je od leta 2015, pa do 2023 izšlo kar 20 knjig. Med drugim tudi štiri zborniki, z naslovi: Mojemu mestu, Sedemdeset let društva Upokojencev Novo mesto, Prvikrat in Na svoji poti.

Vendar sodelovanje v literarni sekciji ni bilo tvoje edino sodelovanje. Dolga leta si bila tudi zelo aktivna na področju samopomoči za starejše. Poleg tega te poznamo kot izdelovalko suhega cvetja. Povej še kaj o tem delu tvojega delovanja?

Res je, kar enajst let sem vodila skupino za samopomoč

starejših v Domu starejših občanov Novo mesto, skupina se je imenovala Julija. Druga skupina, ki sem jo vodila, pa je bila skupina Sonček, ta pa v Domu starejših občanov Šmarjeta.

Poleg literature in samopomoči starejšim, izdelujem tudi cvetje iz krep papirja. Zato sem sodelovala na različnih rokodelskih delavnicah v šolah in zdraviliščih, kjer sem podajala znanje mlajšim. Za prostovoljno delo sem bila predlagana za naj-prostovoljca leta 2009 in to na predlog Občine Šmarješke Toplice. Priznanje mi je bilo podeljeno na Brdu pri Kranju, od takratnega predsednika Slovenije g. Turka. Prejela sem tudi nagrado občine Šmarješke Toplice. V vseh enaindvajsetih letih sem bila zelo aktivna v občini Novo mesto, čeprav sem nekaj časa živela v Šmarjeških Toplicah. Pri vsem tem delu je bilo tudi veliko odrekovanja: vožnje iz Šmarjeških Toplic v Novo mesto, vodenje Literarne sekcije in vodenje dveh skupin v domovih za starejše. Poleg vsega pa sem v teh enaindvajsetih letih pridobila tudi veliko znanja: spoštovanje do starejših, postala sem bolj potrpežljiva, rada imam ljudi, znam prisluhniti in slišati. Rasla sem z delom in s pomočjo ostalih članov literarne sekcije.

Kaj pa tvoja priznanja, teh mora biti kar veliko?

No malo pa se lahko tudi pohvalim, imam priznanja:

- 26. 2. 2007 Zveza KD Novo mesto, **priznanje za kulturno sodelovanje**
- 2009 **Priznanje za prostovoljca leta** in 11 letno sodelovanje na tem področju
- **Priznanje za dolgoletno delo v prostovoljstvu** v domovih na občinskem nivoju
- 7. 2. 2013 **priznanje Lepote besede** za eno najboljšo pesem in osem priznanj za sodelovanje na Lepoti besede
- **Priznanje ZB NOB** za sodelovanje na kulturnem področju ob proslavah
- **Prvo mesto** za nagradni natečaj ob 75. obletnici NOB ob prazniku spomina na Bazi 20
- **Priznanja ZB NOB** za sodelovanje ob prazniku spomina Večer lirike Novo mesto
- ZKD Novo mesto **odličje za dolgoletno sodelovanje** 24. 1. 2014
- ZDUS **priznanje za dolgoletno sodelovanje** v DU Novo mesto 24. 1. 2014
- JSKD kar šest **priznanj za regijska srečanja** in sodelovanja na literarnih razpisih
- **Zlata in srebrna značka** JSKD Novo mesto za dolgoletno sodelovanje v Literarni sekciji DU Novo mesto
- **JSKD** za sodelovanje območna izpostava Trebnje in tri priznanja za sodelovanje
- **Priznanje ob svetovnem dnevu** poezije Metlika
- **Zahvala ob dnevu starejših občanov** republike Slovenije
- **Zahvala za prostovoljno delo** Maribor 26. 5. 2016
- **Certifikat:** za izdelke domače obrti RS Dr. Bogataj 2. 3. 2015
- **Certifikat:** Domači spominki Dolenjske in Bele krajine, maj 2011
- **Nagrada** občine Šmarješke Toplice, 31. 5. 2012, za sodelovanje na področju kulture
- **Priznanje**, mestne občine Novo mesto, za dolgoletno sodelovanje na kulturnem področju 24. 3. 2022

Draga Tereza, hvala za pogovor. Skupaj sva se sprehodili po tvojih dolgoletnih uspehih in različnih delih. Tvoje življenje je bilo res pestro in raznoliko. Literatura, pomoč starejšim, izdelava drobnih cvetic, ki ne ovenijo, le nasmeh rišejo na obraz ob pogledu nanje. Hvala za vsa tvoja dela in besedni sprehod skozi vse to.

Člani literarne sekcije Snovanja, se prisrčno zahvaljujemo naši Terezi Balažević za njen trud in upamo, da bo med nami še dolgo uživala in ustvarjala nove besedne stvaritve. Tereza hvala!

Anica Vidmar

Brane JENIČ — VODJA POVERJENIŠTVA BIRČNA VAS DU NM

Toplo sonce je razlito čez vasi KS Birčna vas in lepo je opazovati nianse svetlobe na koži pokrajine. In tu je domovanje vodje poverjenišтва DU Birčna vas Braneta Jeniča, ki meni, da vse se da, če se človeku da.

Kdo je Brane Jenič in kje ste si nabirali znanje, izkušnje, modrost, da tudi kot upokojenec veliko dobrega doprinesete sovrstnikom v poverjeništvu Birčna vas, saj imate vizijo, ki ji sledite in voljo, da jo uresničite

Sem 65 letni upokojenec iz Stranske vasi, kjer živim od rojstva. Od leta 1986 smo živeli z družino v svoji hiši, ki sva jo, kot je bila takrat praksa, praktično zgradila z ženo v veliki meri sama. Imam dve odrasli hčerki in dva vnuka.

Svojo poklicno pot sem začel kot vajenec v takratnem IMV. Po končani šoli za avtomehanika sem nadaljeval z delom v IMV. Po koncu služenja vojaškega roka sem ob delu končal srednjo tehnično šolo. Leta 1983 sem se poročil in ustvaril družino in istočasno sva z ženo začela graditi hišo poleg rojstne hiše v Stranski vasi. Ko je bila gradnja v večjem delu končana, sem nadaljeval šolanje ob delu na višji strojni šoli in jo tudi uspešno zaključil. Dodatna izobrazba mi je omogočila tudi napredovanje na bolj odgovorna delovna mesta v takrat že prestrukturirani tovarni Revoz. V Revozu sem tudi končal svojo poklicno pot po 40 letih dela, in odšel v pokoj.

Poleg dela v tovarni sem aktivni član gasilskega društva Stranska vas že več kot 50 let. In več kot trideset let kot poveljnik društva.

Prosti čas pa posvečam različnim športom, s katerimi se ukvarjam rekreativno za vzdrževanje telesne kondicije. V preteklem letu sem prevzel vodenje poverjenišтва Birčna vas, ki deluje v okviru DU Novo mesto.

Vaša KS obsega 12 vasi in življenje upokojencev na vasi se razlikuje od življenja mestnih prebivalcev v tretjem življenjskem obdobju. Solidarnost, sožitje, skrb za kakovostno staranje ima pri vas drugačne nianse kot v mestu

Življenje na vasi se razlikuje od življenja v mestu, saj smo po mojem mnenju na vasi bolj povezani kot v mestu je tudi več med sosedske pomoči in sodelovanja, čeprav se je tudi na vasi življenje v času korone in po njej močno spremenilo in je manj druženja in sodelovanja, kot ga je bilo pred korono. V našem poverjeništvu so včlanjeni upokojenci iz 7 vasi v naši KS in bo potrebno to naše poverjeništvu razširiti še na ostale vasi v KS.

Kako pester program dejavnosti izvajate v poverjeništvu?

V poverjeništvu trenutno aktivno deluje samo sekcija za pikado, katere člani se dobivajo enkrat tedensko v gasilskem domu v Stranski vasi. Člani poverjenišтва se v manjši meri udeležujejo aktivnosti, ki jih organizira DU Novo mesto.

Glede na to da imamo v KD kar nekaj možnosti za športne aktivnosti, vidim priložnost za ustanovitev dodatnih sekcij (namizni tenis, badminton, balinanje in ponovno oživitev sekcije pohodništva, ...)

Branko Jenič razmišlja o tem, kaj ima resnično vrednost, kaj prinaša smisel našemu življenju in na tej osnovi določa svoje prednostne naloge. Meni, da naj zadovoljstvo poiščemo v tem, da uživamo v vsem, kar imamo in ne žalujemo za tistim, česar nimamo. Življenje vse nas obliha tako s trenutki sreče kot s tegobami, ki jih v vsakem življenjskem obdobju doživljamo drugače.

Katere aktivnosti so najbolj obiskane in česa si člani še želijo?

Glede na prej povedano, da imamo samo eno samostojno sekcijo, je potrebno narediti analizo o željah in potrebah članov društva in nato organizirati tiste sekcije, za katere bo dovolj interesa in možnosti v domačem okolju.

Prva stvar, ki sem si jo zadal, je zbiranje E naslovov naših članov za izboljšanje obveščanja o dejavnostih, ki jih organizira matično društvo in za lažje komuniciranje s člani društva.

Kje nabirate energijo za dušo in telo?

Sam se rekreativno ukvarjam s športom (tenis, kegljanje, kolo, hoja, ...). Imamo doma nekaj zemlje, na kateri pridelujemo pridelke za lastne potrebe, in mi ni nikoli dolgčas.

Najbolj ga oblikuje in dela uspešnega vztrajnost, izkušnje, ki so ga z leti oblikovale tudi preko športa, delovnih navad z domačim vrtom in njivo - to so vrednote, ki se jih drži in jih tudi posreduje otrokoma.

S polnimi pljuči zajema sveže jutro, sončen dan, ko gre sonce spat za bližnji hrib, pa opazuje, kako se danes spreminja v včeraj.

Slavka Kristan

»Kulturna dediščina združuje Slovence doma in po svetu.«

S to mislijo avtorice Jožice Kastelic, vodje sekcije za domačo obrt in kulturno dediščino pri DU Nm, je zrasla naša Rastoča deklica s knjigo na letošnji februarški prireditvi, kjer smo obeležili kulturni praznik in tudi stenska poslikava drevesa je bogatejša za en zelen list s podatki te sekcije.

Projekt **Rastoča knjiga** je slovenska posebnost in njen avtor in častni gost prireditve dr. Janez Gabrijelčič je zbranim obiskovalcem dejal, da so upokojenci v slovenski družbi potrebni in tudi cenjeni. Zbrane je tudi nagovoril veliki promotor kulture prof. Jože Zupan (svak Jožice Kastelic), ki je uspešno promoviral branje knjig ne samo v Šentrupertu, ampak po Dolenjski in vsej Sloveniji. Na dogodku so zbrane objemali zvoki violončela vnuka Jožice Kastelic, Simona Bukovca.

Kulturna dediščina so dosežki preteklih dob s področja materialne, družbene in duhovne kulture, ki so temelj za ohranjanje kulturne identitete Slovencev.

Pred začetkom pogovora pa nekaj podatkov o naši gostji.

Jožica Kastelic je od rojstva živela v Žabji vasi in kasneje v življenju sta si z možem uredila domovanje le nekaj ulic stran. Službovala je najprej v trgovini, kasneje v Obrtnem podjetju Ela, kasneje pa v računovodstvu v Krki, tovarni zdravil. Do pred tremi meseci je živela v izredni harmoniji z možem. Je ponosna mama dveh hčera, 5 vnukov in ena vnukinja ji pa z obiski plemenitijo njen vsakdan. Je gospa širokega obzorja in toplega srca z veliko strokovnega znanja, še posebno s področja kulturne dediščine, ki ga z leti še dopolnjuje. Izjemno smiselna je zanj narava, ki jo zna gledati, v njej uživati in iz nje pridobivati material za svoje izdelke. Ravno sedaj uživa ob pogledu na prvo pomladansko cvetje okrog hiše, jarice pa je iz krep papirja izdelala za našo izložbo društva. Z mozaikom pa je tudi obogatila zunanost in notranost domače hiše. Svoj prosti čas si bogati tudi z branjem knjig, saj spoznava, da besede v sebi skrivajo neznansko moč, iz knjig kipijo zgodbe in duhovne začimbe.

Odkar je v pokoju, vodi tečaje v sekciji za domačo obrt pri DU Nm.

Pri Obrtni zbornici Slovenje je pridobila certifikate za 40 izdelkov domače obrti.

Za svoj prispevek h kulturni dediščini je prejela veliko pohval in priznanj, poudarimo pa le dve: Mala plaketa ZDUSA in Velika plaketa ZDUSA.

Najprej vas prosim za nekaj uvodnih misli o kulturni dediščini

Slovenija je čudovita dežela. Njena polja, travniki in gozdovi so polni naravnih materialov za ustvarjanje izdelkov domače obrti. Že naši predniki so to vedeli in iz njih izdelovali uporabne predmete, ki so bili tudi estetsko neverjetni. Šibje ličkanje in žitna slama so še danes izziv za

marsikaterega ustvarjalca. Ko otroku ob pogledu nanje zažari obraz in reče, da so lepi, preprost kmet ugotovi, da so uporabni, priznan arhitekt želi imeti kak unikat v izbranem ambientu ali 10 500 naročnikov **revije MOJ MALI SVET** prejme preprost droben obesek iz slame, takrat veš, da si s svojim izdelkom prisoten skoraj povsod.

Velik poklon vaši dejavnosti na področju domače obrti, saj so vaši izdelki letos pristali kot promocijska državna darila. Nam na kratko predstavite ta vaš uspeh in promocijo našega društva.

Zveza društev upokojencev Slovenije je leta 2022 v svojih prostorih v Ljubljani priredila razstavo izdelkov domače obrti. Društva iz vse Slovenije so sodelovala z izdelki svojih članov. Posebna tehnična komisija je ob koncu razstave določila, kateri izmed razstavljenih izdelkov bodo razstavljeni v prostorih Ministrstva za obrambo. Med njimi so bili tudi moji izdelki. Tam so jih opazili pristojni iz Ministrstva za gospodarstvo, šport in trgovino in jih naročili večjo količino za protokolarna darila.

Prav to ministrstvo me je kasneje povabilo tudi na razstavo, ki je bila v parku ob gradu Brdo pri Kranju.

Kje dobivate material in katero orodje uporabljate

Material naberem v naravi (šibje), ali pridelam na njivi (ličkanje, ržena slama). Orodje, ki ga uporabljamo pletarji, so specialne škarje, klešče, šila, skobelniki. Nekaj so jih unikatno izdelali člani našega društva.

Z razstavami izdelkov domače obrti ste uspeli po vsej Sloveniji navdušiti od najmlajših do najstnikov,

Novice iz društvenega življenja

študentov, zaposlenih in upokoјencev z vodenjem tečajev in delavnic. Katere razstave so vam najbolj ostale v spominu?

Prodajne razstave na ribniškem sejmu, kjer se zbere po 35 000 obiskovalcev v enem dnevu, razstave v Cankarjevem domu in Gospodarskem razstavišču v Ljubljani in zadnja na Brdu pri Kranju.

Oblikovalka Darja Malešič iz Ljubljane pa je moje izdelke prikazala preko združenja oblikovalcev in arhitektov Slovenije na ljubljanski razstavi, ki se je kasneje selila po večjih evropskih mestih: Dunaj, Berlin, Milano in druga.

Kaj pa srečanje s pesnikom Tonetom Pavčkom na eni od številnih prireditve?

Leta 1996 je bil na silvestrovanje k DU Novo mesto povabljen tudi pesnik Tone Pavček. Dogodka se je udeležil s soprogo. Ob tej priliki sem mu prebrala pesem in podarila s slamo opleteno steklenico. Bil je vesel in prese-nečen, saj je v Seči, kjer je živel, gojil vinsko trto in prešal svoje vino z etiketo TONETOVO VINO.

Pesem se glasi takole:

*Lepo je, da je z nami naš DOLENJSKI SLAVČEK,
Poet in drag prijatelj Tone Pavček.
Prebrali smo njegove pesmi fulaste,
da bolj bi razumeli svoje vnuke mulaste.*

*Tam piše, da so to le pesmi za mladino,
a vsak od nas v njih najde svojo rimo.
Z besede vsake ustvari pesem naš poet,
na koncu vedno je ljubezenski duet.*

*Želimo, da ljudi bi vse,
njegove pesmi združile,
pa naj potem do poznih let,
bil trden, vztrajen ta duet.*

*Tam v Seči pa naj sonce z vso vročino,
pomaga požlahtniti TONETOVO VINO,
da pesmi še naprej bodo iz njega vrele,
njegove rime nikdar onemele.*

*Zato bi radi vam steklenko podarili,
skrbno smo z mehko slamo jo ovili,
tako mladost bo z vami in dolenska pokrajina,
ko v zlati patini bo polna vina.*

Na tem srečanju je naša sekcija predstavila svoje pletarske izdelke in morda mu je prav takrat prišel navdih za **pesem PEHAR**, ki jo je 7 let kasneje izdal v svoji zbirki **STARO-ŽITJA**, leta 2007.

Včasih so na razstavi vaši razstavljeni izdelki izredno všeč obiskovalcem, kajne?

To se je zgodilo v sejni sobi Sindikalnega doma Novo mesto, kamor so bili povabljeni predsedniki vseh DU Slovenije, leta 1996. Ko je bilo dogodka konec se je zgodil čudež, izginile so vse moje razstavljene belokranjske pisanice.

Delovanje vaše sekcije je odmevalo ne samo v društvu (razstave v izložbi društva), temveč tudi po vsej državi in zasluženost ste prejeli malo plaketo ZDUSA in veliko plaketo ZDUSA

Da, prejela sem obe plaketi, danes sta tukaj na ogled. Malo zlato plaketo mi je leta 2014 na srečanju PZDU v Dolenjskih Toplicah izročil pokojni Jože Jazbec, veliko zlato plaketo pa leta 2023 na občnem zboru Društva upokoјencev Novo mesto na Loki pokojna gospa Jožica Puhar.

Kateri vaši izdelki so vam najljubši?

Ljubi so mi vsi. Naj izpostavim tri. Belokranjske pisanice, replika jerbasa, ki ga je imel Pino Mlakar in s slamo opleten frakeljček.

Diamantni prstan – zlati prstan z diamanti, ki ga imate pred seboj, je prišel zasluženost v vaše roke.

Ta **zlati prstan z diamanti**, ki ga je izdelal ljubljanski draguljar Peter Malalan, je bil prva nagrada za najlepši božično – novoletni obesek pri Slovenskih novicah leta 2001. Komisija ga je dodelila meni.

Prof.dr. Janez Bogataj je ob tej priliki podal sledečo obrazložitev:

»Njeni obeski predstavljajo dediščino dekorativnega okrasja, poznanega v slovenskem panonskem prostoru in narejenega z opletanjem slamnatih stebel. Domiselno je okrasom dodala različne žitne klase ali plodove rastlin (makove glavice) in lepo pokazala smiselnost združevanja raznolikih naravnih gradiv«

Profesor doktor Janez Bogataj mi je dal priznanje tudi s tem, da me je predstavil v svoji knjigi **USTVARJALNA SLOVENIJA**, na strani 58 in mi kot predsednik komisije pri Obrtno podjetniški zbornici Slovenije, podpisal certifikate za več kot 40 izdelkov domače obrti.

Veliko je vašega vložnega znanja in želja, da se domača obrt ohranja iz roda v rod, nekaj pa imate tudi v genih

Nekateri ljudje imajo že v genih ustvarjalnost ročnih spretnosti. Jaz sem te gene podedovala po očetu. Bil je mizar, vendar ne kakšen navaden. Bila sva si zelo blizu in velikokrat sem ga opazovala, kako je izdeloval primarne primerke pohištva, ki so jih po teh unikatih kasneje v velikih serijah delali za izvoz v Ameriko. Na Zagrebški cesti v Novem mestu stoji Hadlova vila, na kateri je napis VILA ELZA.

Črke tega napisa so lesene in jih je moj oče naredil za pomočniški izpit. Stare so že več kot sto let, pa še zmeraj

šibjem in bila, ko se je upokojila, tudi pedagoginja pletenja v naši sekciji vse do svoje smrti.

Za pisanico pa se je začelo pletenje z naravnimi materiali tako, da ustvarjam te izdelke že 30 let. Z veseljem svoje znanje iz tega področja posredujem na tečajih pri DU NM že tudi 30 let, kjer je po smrti Majne Klančičar strokovni vodja Jože Pakar, izredni strokovnjak na tem področju. Zelo sem mu hvaležna, ker nesebično razdaja tečajnikom svoje znanje. Od njega sem se veliko naučila.

Na koncu še zgodba, ki se povezuje z mojo mislijo, ki je vžgana v obodu lesenega izdelka, ki ga danes prilagamo naši Rastoči deklici.

13. januarja 2024 sem prejela od 25-letne slovenske mladenke, ki živi v Londonu, elektronsko sporočilo s sledečo vsebino:

»Želim se zahvaliti za vsakoletna darila pisanih jajc in košaric. Vedno bolj so mi všeč in krasijo mojo sobo. Če boste za to, bi bilo super, če bi se lahko enkrat letos poleti obiskali. Rada bi namreč, da mi vsaj pokažete, kako se pletejo košare ali delajo pisanice, saj bi se rada počasi sama naučila teh posebnih tehnik. Lahko se zmeniva za poleti, ko bom v Sloveniji malo dlje časa«.

Kaj naj rečem, seveda ji bom z veseljem pokazala. Naj se ta zgodba ponavlja in obnavlja, dokler bo živ naš slovenski rod. Naši izseljenci so ponesli te izdelke po vseh celinah sveta, da jih tam spominjajo na domovino.

Jožica Kastelic je kot Groharjev Sejalec – seje in predaja znanje ter navdušuje vse generacije doma in v tujini. Naj se to plemenito delovanje nadaljuje....

Najpomembnejše stvari na svetu ne nosijo oznak s ceno, saj jih za nobeno ceno ni mogoče kupiti, niti prodati.

Slavka Kristan

odlično kljubujejo vsem vremenskim neprilikam. Kadar grem peš ali se peljem po cesti mimo te vile, se spomnim nanj. Elza pa je bilo ime Hadlovi ženi. Vesela sem, da sta te gene podedovali tudi moji hčerki. Starejša Alenka, ki je že upokojena, se je že udeležila pletarskih tečajev pri DU NM, in moram reči, da ji kar gre, mlajšo Lavro pa je ustvarjanje poklicalo na oblikovalno fakulteto v Ljubljano. Službena pot jo je pripeljala v Dolenjski muzej, kjer je pod njenim vodstvom domača obrt našla pri izobraževanju osnovnošolcev posebno mesto. Večkrat sem bila tam prisotna kot svetovalka na tem področju. Prav moja mlajša hčerka je kriva, da sem svoja upokojenska leta tako obogatila z domačo obrtjo. Želela je, da obiščem tečaj izdelovanja belokranjskih pisanic v muzeju v Metliki, ker ona ni utegnila. Takrat je še študirala. Seveda sem ji postopek kasneje posredovala. Izobraževala sem se tudi na Kmetijski šoli Grm na Sevnem, predvsem pa pri starih mojstrih. Veliko me je naučila gospa Majna Klančičar, ki je na Osnovni šoli Dolenjske Toplice poučevala pletenje s

Povabilo k plačilu članarine

Spoštovane članice in člani, članarino za leto 2024 lahko plačate osebno na društvu v času uradnih ur, ali nakažete

TRR: 6100 0000 0830 667.

Za sklic uporabite datum plačila (npr. 10 01 2024)

- **društvena članarina je 12,00 EUR**
- **vzajemna samopomoč je 12,00 EUR**

Članarino lahko varno plačate tudi z mobilno banko, skenirajte QR kodo.

Kultura v tretjem življenjskem obdobju

Prebrala sem, da bi morali vsak dan aktivirati pet čutov: vid, voh, sluh, okus in otip. Vse nam je omogočeno bolj kot v aktivnem obdobju, ko smo lovili ravnotežje med službo in nujnimi opravili. Navadno je zmanjkalo časa za dobro knjigo ali obisk kulturne prireditve.

V času koronavirusa sem se zavedela, da ogled predstave ni nekaj samoumevnega, morda je to razlog, da Društvo upokojencev Novo mesto beleži porast obiska predstav v Mestnem gledališču Ljubljana. Zame odločitev, da vplačam abonma, ni težka, saj naše društvo poskrbi za obveščanje, prevoz in karte. Na avtobusu dobimo osnovne informacije o predstavi in

nastopajočih, le ogled in vtis je prepuščen posamezniku. V »paketu« je še kratek sprehod po Ljubljani, srečanje z znanci, vseh pet čutov ima kaj početi. Tokrat smo si ogledali dramo Razpoka, psihološko srhljivko o nenehnem nadzoru v digitalni dobi. V uvodniku piše: »MGL uprizarja dramo, ki ne sme biti oglaševalna pod avtoričinim imenom in dejanskim naslovom. To

pa zato, ker so podatki o našem življenju vredni več kot nafta, in tudi poganjajo mnogo več digitalnih strojev in profitov, kot to počnejo motorna vozila«. Poseben projekt, odlična režija, scenografija in zasedba.

Ne samo Razpoka, ogled vsake predstave da misliti, kam svet pluje. Spet razlog več za obisk kulturnih prireditev.

Tatjana Malenšek

Naša neutrudna »rastoča deklica« se krepi, dobiva družbo in se širi v svet

V počastitev Kulturnega praznika, smo se letos zbrali, 16. februarja, v večnamenskem prostoru društva, ob »Rastoči deklici«, s pestrim in bogatim programom, ki ga je z občutkom vodila Slavka Kristan. Predstavila je letošnjo prejemnico nagrade Prešernovega sklada za življenjsko delo, pesnico in prevajalko, Eriko Vouk, in nekaj njenih pesmi. Erika Vouk je druga ženska v zgodovini podeljevanja nagrad za poezijo.

Zanimivo je, da smo ena redkih držav, ki obeležuje Kulturni praznik in edina država v Evropi, kjer je to državni praznik. Prisotne je nagovoril in prisrčno pozdravil tudi predsednik DU Nm Stane Žagar.

Pevski zbor društva je s prešerno pesmijo prebudil dremajoča srca prisotnih in nas ob zaključku prireditve pospremil na pot novega ustvarjanja.

Spominu na našega velikega pesnika Franceta Prešerna, so se s svojimi deli

poklonili člani literarne sekcije Snovnja, ki deluje že 22 let; Rezka Povše, soustanoviteljica in članica sekcije vse od začetka – črpa iz krhke lirične notranjosti, Dolenjskemu pesniku; Stane Cerar – ljudski pevec, dolgoletni član, Pesem o Prešernu; Anica Vidmar - trenutno vodi literarno sekcijo, izdala je že več knjig in bila tudi nagrajena, pesem Up.

Častni gost je bil g. Janez Gabrijelčič, ki je tudi »idejni oče« in avtor »Rasto-

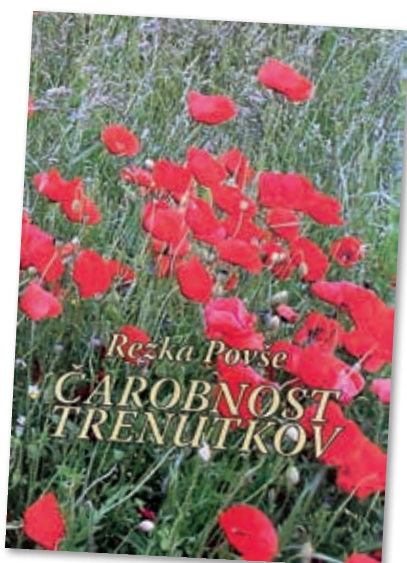
Nova knjige snovanjke Rezke Povše

Izšla je nova knjige snovanjke Rezke Povše z naslovom *Čarobnost trenutkov*.

To je njena druga knjiga z letnico 2023 izpod peresa uspešne in velikokrat nagrajene avtorice, ki je Novomeščanka po rojstvu in sicer. V vseh knjigah je vidna njena tankočutnost za opazovanje okolice in sprememb v njej. Njena zadnja knjiga je zbirka haikujev, to je japonska zvrst poezije – pesništva, sestavljena iz treh verzov, od katerega ima prva in zadnja pet zlogov, druga ali srednja pa sedem zlogov. Zapis je lahko tudi enovrstičen s sedemnajstimi zlogi. Knjigo je porazdelila v enajst poglavij in sicer: Dlan za metulje, Jutranjice, Vigrednice, Čopič žarkov, Muhice medene, Jesenske muze, Zbledelo sonce, Odsevi zvezd, žalostinke, Nevihtne peruti, Meditacija. Že sami naslovi povedo, da pesmi opisujejo naravo, pojave v njej in pogled pesnice na videno. Čarobna slika

platnic, makovo cvetje, pa jo pokaže kot iskalko večne in spremenljive lepote v naravi.

Anica Vidmar

*dotik dveh dlani
čopič iz mesečine
plaha ljubezen*

*sinica drobi
spomladansko pravljico
v snežni poljani*

*šeleteči molk
bolečine v spominu
lista po srcu*

*bela nevesta
v trepetajočem vetru
cvetoča češnja*

*jutro žyrgoli
razpni dlani ljubezen
ujemi pesem*

*stik kolovozov
na levo ali desno
znamenje križa*

če deklice«. V nagovoru je podal primerjavo »deklice s knjigo« v prostoru društva in »slona s knjigo«, ki ga je prinesel iz Indije. Oba prinašata svetlo upanje za prihodnost človeštva, ki je v znanju, ki ga prinašajo knjige. Ideja je že prestopila meje Slovenije in se širi v svet, z željo po miru. Mir je možno doseči s pomočjo knjige, lepih misli in širjenjem znanja ter dobrih del.

Osrednji del prireditve je bil posvečen kulturni dediščini sekcije domače obrti, ki jo vodi Jožica Kastelic. Slavka K. je Jožico s pogovorom popeljala skozi bogato obdobje njenega ustvarjanja in potovanja njenih enkratnih izdelkov širom po svetu – ne le Evropa, tudi Amerika...

Ob slovesnem odprtju slikarske razstave, sta se predstavili članici Likovne sekcije društva, Jelka Predovič in Andreja Fifolt, s svojimi izvirnimi deli, ki so resnično »paša za oči in hrana za

dušo«. Razstava je na ogled v prostorih društva.

Kakšno neizmerno bogastvo ljudje nosimo v sebi. Prikličimo ga na dan in ga predstavimo v bogatenje drugih.

Prireditve je zaokrožila spodbudna potnica: »**Naj živi ustvarjalnost in veselje ob njej in v življenju.**«

Vida Rifelj Novakovič

Naši pohodi ob Krki

Pohodna skupina DU NM je opravila pet pohodov ob dolenski lepotici, ki smo jih imenovali kar OB KRKI od I do 5.

PRVI POHOD od Drske, mimo Srebrnič do Potoka in Zaloga ter preko Češče vasi in nove brvi preko Krke nazaj na izhodišče smo v našem glasilu že opisali.

Tudi **DRUGIČ** smo se zbrali pri Sparu na Drski, le da smo krenili v drugo smer. Preko mojstrovine projekta Marjana Pipenbaherja smo Krko prečkali prvič in pot nadaljevali mimo Cegelnice in Bršljina. Na Loki smo preko lesene brvi reko prehodili še drugič in pot nadaljevali po Julijini poti in potem še po tako imenovani brvi. Odpočili smo se ob vedutih Brega in Neuhofoa ter krenili nazaj proti Loki. Tu smo po ponovnem prehodu preko Krke zavili na novo pešpot v Portovalu, ki nas je po zaključeni pohodni osmici pripeljala na izhodišče.

Seveda ob videnem ni šlo mimo zgodovine tovarne stekla (današnje URSE), skoraj stoletja tekstilne tovarne, novomeškega kopališča na Loki, gradnje dolenske železnice in mostu, stadiona Bratstva in enotnosti, gradu Neuhofo in Prešernove muze Primicove Julije, prve novomeške bolnišnice in še in še...

TRETJI POHOD smo pričeli pri spomeniku Leona Štuklja v Kandiji in se napotili v Ragov log. Na začetku poti sta prav izstopajoča pogleda na frančiškanski samostan in Seidlov mlin. Po ragovskem mostu smo nato odšli na levi breg Krke in pot nadaljevali mimo Ekonomske šole in se nato po Koštialovi ulici povzpeli nad pokopališče in Gasilski dom v Ločni. Pri francoskem kužnem znamenju smo zavili mimo tovarne Krka na ločenski most in v vasi Ragovo nazaj v Ragov log. Po

počitku in preizkusu novih lepih igral nasproti Zajčevega mlina smo še en-

krat prečkali leseno brv na poti proti mestu. Mimo sodišča in frančiškanske cerkve smo prišli na žalostno prazen Glavni trg. Preko mestnega mostu smo zaključili novo osmico.

Tudi tokrat smo veliko govorili o frančiškanskem samostanu in frančiškanih, rodbini Seidl, osnovni šoli Center, gimnaziji, ločenskem pokopališču z grobovi znanih in zaslužnih Novomeščanov, sodiščem in zgodovini tega objekta, mestnem špitalu, študijski knjižnici in delu Marka Mušiča, mestnem mostu...

ČETRТА POT nas je vodila od Grabna mimo vasi Krka in Žihovega sela do lesenega šempeterskega mostu kjer smo prešli na Krkin levi breg. V Šempetru smo se ustavili in odpočili na kavi v domači gostilni pri Štefki. Mimo OŠ Otočec nato mimo Češnjic smo prišli do posestva kmetijske šole, kjer smo ob štirinožnih konjskih lepoticah napravili nekaj zanimivih fotografij.

Pot smo nadaljevali mimo Supernove, Mercatorja v Ločni, mimo mestne čistilne naprave in tovarne zdravil Krka. Preko obremenjenega ločenskega mostu smo prišli nazaj na Graben.

Obvestilne table in vodič so prisotne obvestili tudi o vseh zanimivostih ob poti (Žihovo selo, Šempeter, šempetrski most, Stari grad, kmetijska šola, centralna čistilna naprava...).

PETI POHOD ob Krki smo začeli pri spomeniku padlim v 2. vojni v Šempetru. Spustili smo se na šempetrski most in cesto takoj za njim zapustili na levo označeno pot. Ob klepetu smo se kmalu znašli na otoški jasi (ah, le kje je Rock Otočec, smo se spraševali). Pot smo na desni strani oto-

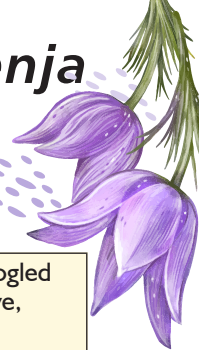

škega gradu nadaljevali do gradu Struga. Tu smo si od daleč ogledali tudi prvi del igrišča za golf in se nato po isti poti vrnili do gradu Otočec. Pozitivno smo bili presenečeni ob lepo urejenem lokalu Šoferska, kjer smo si malo oddahnili in se okrepčali s kavo. Pobalinsko smo prečkali staro avtocesto in pot nadaljevali nad Hotelom Šport in na poti doživeli tudi kulturni in ekološki šok romskega naselja.

Na tej poti smo se dotaknili tudi Ivana Tavčarja zaradi povesi Otok in struga, govorili o zgodovini in mitih gradov Struga in Otočec, mladinskih delavnih brigadah in še mnogo čem. Pojdite po naših poteh, ne bo vam žal.

Rafko Križman

Načrtovane aktivnosti v naslednjih treh mesecih

Vaje pevskega zbora	vsak ponedeljek ob 8. uri v KCJT
Balnanje ženske	vsak ponedeljek ob 8. uri na balinišču Drska
Bridž	vsak ponedeljek in petek ob 9. uri v prostorih društva
Kegljanje	vsak ponedeljek in petek ob 9. uri na kegljišču Portovald
Vadba za starejše	vsak ponedeljek ob 17. uri v prostorih društva
Argentinski tango	vsak ponedeljek ob 19.30 uri v prostorih društva
Šah	vsak torek ob 9. uri v prostorih društva
Streljanje	vsak torek ob 9. uri v zaklonišču na Jerebovi ulici
Zapleši babi	vsak torek ob 10. uri v prostorih društva
Ročna dela	vsak torek ob 14. uri v prostorih društva
Pikado ženske	vsak torek ob 16. uri v prostorih društva
Balnanje moški	vsak torek in četrtek ob 17. uri na balinišču Drska
Pohodi	vsak 1. in 3. torek v mesecu ob 8. uri
Literarna sekcija	vsako prvo sredo v mesecu ob 9. uri v prostorih društva
Bralni krožek	tretjo sredo v aprilu ob 9.30 v prostorih knjižnice društva
Sprostitutvene tehnike	vsako sredo ob 10. uri v prostorih društva
Tenis	vsako sredo ob 11.30 uri v TK Portovald
Badminton	vsako sredo ob 18. uri v Šport klub Košenice
Pikado moški	vsako sredo ob 18. uri v prostorih društva
Likovna sekcija Jutro	vsak četrtek ob 9. uri v prostorih društva
Korektivna telovadba	vsak četrtek ob 18. uri v OŠ Bršljin
Domača obrt	vsak petek ob 17. uri v prostorih Kluba
Klub društva	je odprt od ponedeljka do sobote med 8. in 12. uro
Gledališka sekcija	ogled predstav po programu MGL Ljubljana.

Izleti	<p>10. april: ob 10 uri ogled evangeličanske cerkve, Novo mesto</p> <p>8. maj: obisk opere Madame Butterfly, Ljubljana</p> <p>16. maj: Doživljajski park Vulkanija, Goričko</p> <p>25. maj: Ogled razstave Van Goghovih del, Trst</p>
Letovanje v hotelu Delfin, Izola	<p>30. 5. – 6. 6. 2024 z organiziranim prevozom</p> <p>Za rezervacijo pokličite Slavko Antič na št. 041 308 329</p>

Več informacij dobite v tajništvu:

M: **041 717 031** ali

Ž: **upokojenci2@t-2.net**

TRST IN TRŽAŠKA POKRAJINA

7. december

Društvo upokojencev Novo mesto je dne 7. decembra 2023 organiziralo izlet v »Prednovoletni Trst in druga najlepša mesta v tržaški pokrajini«, v organizaciji turistične agencije Autentika.

Izleta se je udeležilo 46 upokojencev.

Na mejnem prehodu Vrtojba je vodenje prevzela ga. Irena iz turistične agencije Autentika, ki nas je popeljala najprej do renesančnega mesta v obliki zvezde Palmanove, nato do mesta Gradež in nato še na romantični grad z eksotičnim vrtom Miramare.

Odpravili smo se v prednovoletni Trst, kjer smo pričakovali več prostega časa za nakupovanje, vendar nas je vodička vseskozi vodila in nas seznanjala z bogatim opisovanjem zgodovine tega kraja.

Časa za nakupovanje in obisk božičnega sejma je bilo zelo malo, pa tudi kar veliko hoje je bilo.

Po prazničnem Trstu smo se odpeljali na večerjo in na koncu ob vižah harmonike zaključili izlet, ki je bil vsekakor zelo bogat s programom, pa tudi naporen za marsikoga.

Marjanca Kopač

OGLED DRŽAVNEGA ZBORA

29. januar

Društvo upokojencev Novo mesto je dne 29. januarja 2024 organiziralo izlet z vlakom na ogled Državnega zbora v Ljubljano. Udeležilo se ga je 27 upokojencev.

Z vlakom smo se pripeljali v Ljubljano in se peš podali do Državnega zbora. Pred parlamentom smo morali malo počakati, ker je bila ravno takrat na obisku delegacija iz Kitajske, mi pa smo to izkoristili za kratko fotografiranje pred parlamentom.

Po odhodu delegacije smo vstopili v hram demokracije, kjer smo opravili formalnosti, prevzela nas je vodička in ogledali smo si prostore DZ. Že na začetku nas je prišla pozdravit naša poslanka krščanskih demokratov, ga. Vida Čadonič Špelič in se z nami malo družila.

Po ogledu smo imeli še pogovor s poslanko Svobode ga. Jožico Derganc, kateri smo postavili kar nekaj aktualnih vprašanj.

Prišla nas je pozdravit tudi predsednica DZ mag. Urška Klakočar Zupančič, ki je bila moje presenečenje za upokojence.

Ob 12. uri smo z balkona dvorane prisostvovali še 16. redni seji DZ s tematiko »Poslanska vprašanja«. Bili smo priča krajšemu incidentu, ki pa ga je varnostna služba hitro odpravila.

Domov smo se odpravili vsak po svoje.

Marjanca Kopač

Novice iz društvenega življenja

LJUBLJANA, 21. december

Društvo upokojencev Novo mesto je dne 21. decembra 2023 organiziralo izlet z vlakom v praznično Ljubljano, ki se ga je udeležilo 17 upokojencev.

Z vlakom, ki je bil zelo poln, smo se odpeljali v Ljubljano. Po prihodu smo se sprehodili do Prešernovega spomenika, kjer nas je čakala prijetna vodička Tjaša Janovljak.

Z vodičko smo se podali peš na ogled starega mestnega jedra, kjer smo spoznali zgodovino in zgodbe vseh večjih ljubljanskih znamenitosti – od Prešernovega trga, ki ga najbolj zaznamujeta Frančiškanska cerkev in povezanost s Tromostovjem, do Plečnikovih tržnic s Stolnico, od Mestne hiše z Robbovim vodnjakom preko Čevljarskega mostu in nato do vzpenjače, ki nas je odpeljala na Ljubljanski grad. Od tam je bil lep razgled na osvetljeno Ljubljano, prav tako pa smo se sprehodili po osvetljenem in lepo okrašenem Ljubljanskem gradu.

Na gradu smo zaključili voden ogled in se podali prosto po praznični Ljubljani ter si sami določili čas odhoda domov.

Marjanca Kopač

Društvo upokojencev Novo mesto je organizator dveh tekmovanj na letošnjih **48. športnih igrah upokojencev Dolenjske in Bele krajine** (igre PZDU), in sicer organizira **tekmovanje v streljanju v torek, 23. aprila** in **tekmovanje v ribolovu v soboto, 18. maja**.

Član tekmovalne ekipe DU Novo mesto v športnem ribolovu Lamut Srečko je državni ekipni prvak v državni veteranski ligi, med posamezniki pa je zasedel odlično 2. mesto za leto 2023, za kar mu iskreno čestitamo.

Janez Gregorčič

METLIKA, 27. februar

Društvo upokojencev Novo mesto je dne 27. februarja 2024 organiziralo izlet z vlakom v Metliko, ki se ga je udeležilo 49 upokojencev.

Že v Črnomlju se nam je na vlaku pridružil vodič g. Fink Tadej, ki nas je v času vožnje seznanjal z znamenitostmi Bele krajine.

Ob prihodu na železniško postajo Metlika nas je pričakal avtobus old timer in nas odpeljal v Radovico na OŠ BISTRICA BUČA, kjer smo se najprej ogreli s kavico in čajem. V stari, tipični leseni belokranjski hiši iz 18. stoletja smo imeli učno uro. Na humorističen, zabaven in hkrati poučen način smo spoznali Belo krajino, njeno zgodovino, kulturo, belokranjsko nošo, glasbila... Vse to nas je učil strog in pravičen učitelj, ki še vedno prisega na palico. Na koncu šolske ure smo prejeli spričevala s svojimi imeni, kot dokaz, da smo osvojili osnovno znanje o Beli krajini.

Po končani uri smo imeli malico kot nekoč, kos rženega kruha in jabolko.

Ko smo se okrepčali, smo se odpeljali v Žuniče, kjer smo si ogledali muzej na prostem - kulturni spomenik lokalnega pomena, Šokčev dvor. Skozi doživeto zgodbo o zavarovanem območju Krajinskega parka Kolpa, navadah in življenjskih razmerah v Beli krajini nekoč, predvsem v vaseh ob Kolpi ter ohranjanju kulturne dediščine v Beli krajini sta nas popeljela Boris in Tončka, ki sta tudi poskrbela za dobrodošlico s svežo pečeno Belokranjsko pogačo ter šilcem žganja. Ker nas je malo močil dež, smo se kaj hitro pobrali v avtobus, tam pa nam je ga. Tončka pokazala tudi mokro polstenje volne – izdelek milo za piling telesa.

Po končani kratki predstavitvi smo se odpeljali na železniško postajo Črnomelj in se z vlakom vrnili v Novo mesto.

Marjanca Kopač

Tekmovanja v športnih panogah

Končala so se tekmovanja v športnih panogah za leto 2023. Društvo upokojencev Novo mesto je tekmovalo na delavskih športnih igrah občine Novo mesto in na pokrajinskih igrah Dolenjske in Bele krajine.

Na vseh tekmovanjih smo bili bolj ali manj uspešni.

Na delavskih športnih igrah smo bili v nekaterih panogah zelo uspešni v drugih pa le povprečni. Vseeno smo z rezultati zadovoljni, tako v posameznih panogah kakor tudi v skupnem seštevku.

Delavske športne igre potekajo v spomladanskem in jesenskem delu.

Tudi na pokrajinskih igrah smo tekmovali bolj ali manj uspešno, v nekaterih panogah zelo uspešno, v drugih pa povprečno. Pokrajinske športne igre potekajo samo v spomladanskem delu, ekipe, ki osvojijo prvo mesto, pa se uvrstijo na državno prvenstvo športnih iger upokojencev Slovenije.

Na delavskih igrah, kjer tekmujejo vse delovne organizacije iz občine Novo mesto, so se naši upokojenci uvrstili ekipno takoj za največjimi delovnimi organizacijami, kot so Krka, tovarna zdravil d.o.o., Revoz, Adria mobil.

Janez Mohorčič

REZULTATI DELAVSKIH IGER:

Prvo mesto: Pikado moški ekipno, Streljanje ženske in moški ekipno, Tenis ženske, posamično in ekipno

Tretje mesto: Kegljanje ženske ekipno, Balinanje moški ekipno

REZULTATI POKRAJINSKIH IGER:

Skupno doseženo 6. mesto med 35. ekipami.

Prvo mesto: Streljanje ženske ekipno, Športni ribolov ekipno

Drugo mesto: Streljanje moški ekipno

Tretje mesto: Kegljanje ženske ekipno

Rokodelske delavnice

V času od 11. – 15. decembra 2023 je Komisija za tehnično kulturo pri Zvezi društev upokojencev Slovenije izvedla že 10. rokodelske delavnice v Hotelu Delfin v Izoli. Zbralo se je 150 članov iz 73 društev upokojencev iz vse Slovenije. Iz DU Novo mesto so se dogodka udeležili 3 člani.

Izpeljanih je bilo 12 delavnic, izdelki so bili razstavljeni na zaključni prireditvi v četrtek, 14. 12. 2023:

Voščilnice – vezene
Moja punčka
Lepo pisanje – kaligrafija osnovno
Predpražnik iz ličja
Fotografska delavnica
Kulinarika
Košara iz leskovih viter
Sobni copati
Cvetlični aranžma
Skodelica s podstavkom - reciklaža
Zeliščarstvo
Božične voščilnice – v OŠ 1. razred

Poleg teh pa sta bili izpeljani tudi spremljevalni delavnici: čarobna fizika in igra štrbunk.

Vsredo, 13. 12. 2023 je potekal tudi dobrodelni bazar. Vsak udeleženec je prispeval po dva svoja rokodelska izdelka, zbrani prispevek pa je bil podarjen trem, letos poplavljenim DU z rokodelsko sekcijo, vpisano v program Združeni ustvarjamo pri ZDUS-u.

Organizirana je bila tudi:

- **okrogla miza** rokodelci ZDUS v luči ZORR
- **srečanje** z zamejci iz Buj, Hrvaška,
- **delavnica** Simbioze Uporaba mobilnih telefonov eZdravje z aplikacijo zVem,
- **predavanje** Najpogostejše napake slovenskih voznikov – projekt Sožitje.

Obiskal nas je tudi minister za gospodarstvo Matjaž Han.

Dogajanje so s kulturnim programom popestrili učenci OPZ OŠ Vojke Šmuc, s petjem, z deklamacijami in razstavo svojih rokodelskih izdelkov pa so se predstavili DU Pivka, DU Postojna in DU Ilirska Bistrica. Na zaključku RDD 2023 je sodelovala tudi Dramska skupina DU Ajdovščina.

Delavnice so uspele na vseh nivojih, k čemur so prispevali ljubiteljski mojstri s profesionalno izvedbo delavnic, mentorji z zavzetim sodelovanjem, organizacijski odbor in vsi udeleženci, ki so se aktivno vključevali v dogajanja.

Marjana Vidic

Medgeneracijska ustvarjalna delavnica na OŠ Drska

V začetku decembra sva s Terezo Balaževič izvedli ustvarjalno delavnico v Osnovni šoli Drska. Na delavnici smo izdelovali rože, vrtnice iz krep papirja, ki so jih učenci kasneje prodajali na božičnem bazarju.

Delavnici sta potekali v dveh 8. razredih, v razredu s 17 učenci sem delavnico vodila Marija Golob z razredničarko, v drugem razredu z 18 učenci, pa Tereza Balaževič z razredničarko. Ves potreben material sva prinesli s sabo, učenci pa so nama z zanimanjem in dobro voljo sledili in z nekaj vaje naredili vsak po dva izdelka ali cel šopek.

Marija Golob

Na grafični delavnici

Lepega poznega poletnega dne sem v pritličju našega Doma srečal prijazno gospo, varuhinjo Tadejo. Vprašala me je, ali sem pripravljen sodelovati na grafični delavnici. Področje grafičnega slikanja mi ni prav nič poznano, in ker sem po naravi radoveden, je bil moj odgovor takoj pritrdilen. Iz svežnja papirja, ki ga je imela v roki, mi je izročila vabilo.

S tem vabilom sem 13.4.2023 skupaj s še enim oskrbovancem našega oddelka, gospodom Rudijem, prišel v prostore delovne terapije, kjer je bilo zbranih že nekaj udeležencev, nekateri pa so še prihajali. Pričakala nas je delovna terapevtka Nataša, že omenjena Tadeja, ki sta nam predstavili prostovoljko, umetnico grafične delavnice, gospo Lili Čuček, poznana je kot slikarska amaterka iz Novega mesta. Posedli smo se za mizo, kjer so bili že pripravljene svinčniki.

Vsak udeleženec je nato dobil še nek črn mehki kartonček, velikosti običajne razglednice. Po navodilih mentorice naj bi na te ploščice vsak narisal svojo risbo. Vprašal sem se, kako naj rišem s svinčnikom na črno ploščico? Pa sem, oziroma smo takoj dobili pojasnilo, da moramo s svinčnikom močnejše pritisniti na ploščico in s tem narediti vdolbino ali kanalčke v mehki ploščici.

Poglobili in osredotočili smo se na svoje slikanje, mentorica pa je medtem pripravljala barve in druge potrebne stvari za kasnejšo rabo, skupaj s terapevtkama pa so nam svetovale in pomagale pri našem ustvarjanju. Po končanem risanju smo risbe odnesli k mentorici, ki nam je na narisane kar-

tonček s posebnim valjčkom nanesla izbrano barvo (rdečo ali modro). Tako pobarvano ploščico smo nato položili na papirnato podlago (z barvo navzgor) in jo pokrili z lepo belo polo papirja. Na belo polo papirja se je narahlo prilepila nanešana barva na ploščici. V naslednjem koraku smo z jedilno žlico podrgnili po hrbtni strani belega papirja, ki smo ga nato počasi dvignili in previdno odstranili od ploščice.

Na beli poli papirja smo zagledali lep barvni od-tis, znotraj katerega je odsevala slika v beli barvi, ki smo jo narisali v prvem koraku naše grafične delavnice, ko smo našo sliko risali s svinčnikom na mehko črno ploščico. Tako narejeno »umetnino« smo še posušili (pomagali smo si s fenom), in pod sliko napisali še »trdi tisk«, naslov našega »umetniškega« izdelka in svoje ime.

Avtorji sedaj nestrpno pričakujemo, kdaj bomo kot skupina povabljeni na kakšno veliko svetovno razstavo.

Iskrena hvala organizatorjem, še posebej mentorici gospe Lili Čuček, terapevtkama, ki so nam zelo polepšali dan. Naši vnuki bi takemu dogodku prav gotovo rekli: »Bilo je res kul«

Silvester Oblak

Bilobil®

**Nekdo je nekaj pozabil
in potrebuje Bilobil.**

Moj um v vrhunski formi.

www.bilobil.si

**Bilobil izboljša spomin
in koncentracijo.**

KRKA

Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.